

FABRYKA DŹWIĘKÓW - ZRÓB SWÓJ WŁASNY BĘBEN Z NICZEGO!

SCENARIUSZ ZABAWY

URZĄDZENIE

BĘBENY

● CEL ZABAWY

Zrozumienie budowy instrumentu perkusyjnego, empiryczne badanie akustyki i barwy dźwięku różnych materiałów oraz nauka kreatywnego upcyklingu (nadawania drugiego życia śmieciom).

👥 GRUPA WIEKOWA

5-12 lat

● CZAS TRWANIA

ok. 60 min

(w tym 30 minut na budowę i 30 na muzyczne gry)

📍 MIEJSCE

Sala zajęciowa, warsztat, podwórko lub duży stół w domu.

WPROWADZENIE

▲ NARRACJA DLA DZIECI

„Witajcie, Inżynierowie Dźwięku! Czy wiecie, że jedne z najwspanialszych instrumentów na świecie narodziły się z potrzeby i tego, co ludzie mieli akurat pod ręką? Dziś nie idziemy do sklepu muzycznego. Dziś to nasza sala zmienia się w wielką fabrykę! Udowodnimy, że muzyka ukrywa się w kuchennych szafkach, w wiadrach po farbie i w zwykłych balonach. Zbudujemy własne, unikalne bębny, bo pamiętajcie: instrument to nie plastikowy produkt w pudełku, to Wasz genialny pomysł!”

▲ PRZYGOTOWANIE STANOWISKA

- ☐ **Bębny Eugeniusza** ustawione centralnie, dostępne dla dzieci.
- ☐ **Puszki metalowe** (np. po kawie), wiadra plastikowe, gliniane doniczki (z otworem na dnie), słoiki, grubsze rurki PVC.
- ☐ **Rolka grubej folii stretch oraz folia spożywcza** (do dużych wiader).
- ☐ **Mocne gumki recepturki lub taśma izolacyjna** do mocowania naciągów.
- ☐ **Różne „pałeczki”**: drewniane łyżki kuchenne, pałeczki do ryżu, ołówki z gumką na końcu.

AKTYWNOŚCI I EKSPERYMENTY

1

EKSPERYMENT ·

WARSZTAT LUTNIKA (BUDUJEMY INSTRUMENTY)

20 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- ☐ Zgromadzone pojemniki z odzysku.
- ☐ Balony, folia, gumki recepturki.

INSTRUKCJA

1. Dzieci wybierają dla siebie „korpus” bębna: puszkę, wiadro, słoik lub doniczkę.
2. Naciągają na górny otwór wybrany materiał: kawałek balonu na mniejsze otwory, folię stretch na duże wiadra.
3. Przy pomocy gumek recepturek lub taśmy izolacyjnej mocno zabezpieczają swój naciąg (nie może być luźny).
4. Klasyfikują swoje dzieła: puszka+balon = bęben klasyczny, wiadro+folia = bas, doniczka+balon = djembe, rurka = bongo.

CEL EDUKACYJNY

Rozwój zdolności manualnych (naciąganie i mocowanie opornego materiału) oraz zrozumienie budowy membrany instrumentu.

2

EKSPERYMENT ·

LABORATORIUM REZONANSU (TESTOWANIE)

10 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- ☐ Gotowe, zbudowane bębny.

INSTRUKCJA

1. Dzieci siadają w kręgu ze swoimi instrumentami i zamykają oczy.
2. Prowadzący prosi, aby zagrały tylko bębny plastikowe, potem tylko metalowe, a na końcu tylko gliniane (doniczki).
3. Wspólna analiza: dzieci określają, który bęben wydaje dźwięk głęboki i niski (wiadro), a który wysoki i "ostry" (puszka z balonem).
4. Dzieci ustawiają wszystkie bębny w jednym długim rzędzie: od brzmiącego najniżej (bas) do brzmiącego najwyżej.

CEL EDUKACYJNY

Kształtowanie wrażliwości słuchowej na barwę i wysokość dźwięku w zależności od użytego korpusu rezonansowego.

3

EKSPERYMENT ·

POSZUKIWACZE PAŁECZEK

5 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- ☐ Bębny z odzysku.
- ☐ Drewniane łyżki, pałeczki, ołówki z gumką.

INSTRUKCJA

1. Każde dziecko sprawdza, jak brzmi jego bęben, uderzając w niego płaską dłoń.
2. Następnie wszyscy chwytają drewnianą łyżkę i uderzają ponownie.
3. Testujemy ołówki z gumką i uderzanie samymi opuszkami palców.
4. Porównujemy rezultaty i ustalamy, który sposób gry daje najładniejszy dźwięk na danym materiale (np. wiadro brzmi lepiej uderzane całą dłoń, a mała puszka – ołówkiem z gumką).

CEL EDUKACYJNY

Zrozumienie, że artykulacja (sposób wydobywania dźwięku) wpływa na finalne brzmienie instrumentu.

AKTYWNOŚCI I EKSPERYMENTY

4

EKSPERYMENT

RYTMICZNY TAŚMOCIĄG (GŁUCHY TELEFON)

10 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- Bębny z odzysku.

INSTRUKCJA

- Ustawiamy dzieci z bębnami w rzędzie (lub w ciasnym kole).
- Pierwsza osoba wygrywa krótki, wymyślony przez siebie rytm (np. dwa szybkie, jedno wolne).
- Osoba obok musi dokładnie powtórzyć ten sam rytm na swoim bębnie, który brzmi zupełnie inaczej.
- Rytm "przeskakuje" z bębna na bęben, aż dotrze do końca taśmociągu, zmieniając swoją barwę przy każdym dziecku.

CEL EDUKACYJNY

Trening pamięci słuchowej i utrzymywania struktury rytmicznej niezależnie od zmieniającej się barwy dźwięku instrumentu.

5

EKSPERYMENT

RODZINNA ORKIESTRA Z ODZYSKU (POLIFONIA)

5 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- Wszystkie zbudowane bębny i pałeczki.

INSTRUKCJA

- Dzielimy grupę na sekcje: „Bębny Basowe” (wiadra), „Werble” (puszki) oraz „Djembe” (doniczki/słoiki).
- Prowadzący uczy basy wolnego rytmu, który będzie trzymał całą orkiestrę w rytmie (np. mocne, równe uderzenia co sekundę).
- Dołączają werble, które grają szybkie rytmy między uderzeniami basu (tzw. wypełnienie).
- Na koniec dołączają djembe z radosną improwizacją. Gramy wspólny koncert przez pełne 3 minuty!

CEL EDUKACYJNY

Nauka grania zespołowego i doświadczenie zjawiska, w którym różne rejestry dźwiękowe (niskie, wysokie) uzupełniają się, tworząc harmonijny utwór.

6

EKSPERYMENT

WIELKA PARADA WYNAŁAZCÓW

5 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- Bębny

INSTRUKCJA

- Dzieci biorą swoje bębny pod pachę lub (jeśli to możliwe) przewiązują je sznurkiem i wieszają na szyi.
- Tworzymy muzyczny „pociąg” ustawiając się gęsiego.
- Wszyscy wygrywają prosty marszowy rytm (raz-dwa, raz-dwa) i maszerują po całej sali lub podwórku jak prawdziwa orkiestra na karnawale.
- Na sygnał prowadzącego parada zatrzymuje się, wszyscy grają najgłośniejsze tremolo (bardzo szybkie uderzanie), kończąc okrzykiem „HEJ!”.

CEL EDUKACYJNY

Połączenie ekspresji muzycznej z dużą motoryką, koordynacja ruchów całego ciała podczas chodzenia z grą na instrumencie.

PODSUMOWANIE I REFLEKSJA

PYTANIA DLA DZIECI

- Który z użytych dziś śmieci/przedmiotów zaskoczył Was najbardziej swoim dźwiękiem i dlaczego?
- Dlaczego balon naciągnięty na wielkie plastikowe wiadro brzmi inaczej (niżej), niż ten sam balon naciągnięty na małą blaszaną puszkę?
- Jak myślicie, czy uderzenie w środek Waszego bębna brzmi tak samo, jak uderzenie przy samej krawędzi?
- Co to znaczy dla Was zdanie, że „instrument to nie jest tylko produkt, to jest pomysł”?
- Jakie inne rzeczy w Waszym domu lub w klasie można by było przerobić na instrument muzyczny?

PODKREŚLENIE WARTOŚCI

- ✦ **Ekologia i Upcycling** – pokazanie, że rzeczy, które zwykle lądują w koszu, mogą stanowić cenny zasób twórczy.
- ✦ **Podstawy akustyki** – fizyczne doświadczanie tego, jak objętość (wielkość wiadra/puszki) wpływa na powstającą wibrację i dźwięk.
- ✦ **Poczucie sprawczości (Zrób-to-sam)** – dziecko widzi bezpośredni efekt swojej pracy i buduje wiarę we własne siły i pomysły.
- ✦ **Inteligencja Muzyczna** – rozwijanie poczucia rytmu, koordynacji i rozróżniania barw dźwięków.
- ✦ **Współpraca grupowa** – łączenie bardzo różnie brzmiących instrumentów we wspólną, rytmiczną całość.

POTRZEBNE AKCESORIA I DODATKI

- **Zbiór materiałów „z odzysku”**: czyste puszki po kawie/kukurydzy (bez ostrych krawędzi!), wiadra po farbie lub mowie, małe i duże gliniane doniczki z otworami na spodzie, grube rolki po ręcznikach papierowych lub rurki PVC.
- **Balony** (duże i mocne, standardowy rozmiar oraz kilka ogromnych do wiader).
- **Rolka folii stretch i folia aluminiowa** do eksperymentów.
- **Zestaw mocnych, grubych gumek recepturek**.
- **Drewniane łyżki, pałeczki, pisaki, ołówki z gumkami** (jako zamienniki prawdziwych pałek).
- **Nożyczki** (dla prowadzącego do docinania balonów).

COŚ CIEKAWEGO

Zjawisko „strojenia” bębna!

Pokaż dzieciom zjawisko „strojenia” bębna! Kiedy dziecko gra na swoim bębnie z balonu, podejdź i mocno naciągnij palcami krawędź tego balonu jeszcze bardziej w dół. Dźwięk nagle stanie się wyższy (zmieni się wysokość tonu)! Opowiedz, że dokładnie tak samo działają prawdziwe, profesjonalne bębny – muzycy kręcą specjalnymi śrubami, żeby naciągnąć skórę i dostroić instrument przed koncertem. Prawa fizyki są takie same dla wiaderka z balonem i dla bębnów na wielkiej scenie!